

Панас Мирний, справжнє прізвище – Рудченко (1849 – 1920) – український прозаїк і драматург реалістичного напрямку, громадський діяч. Його названо корифеєм української прози.

Письменник започаткував в українській літературі соціально-психологічний різновид роману. Характерними рисами прози письменника є масштабність реалістичних малюнків, достовірне відтворення побуту людей, соціальність та психологізм.

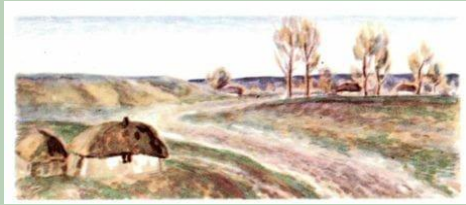
Поштовхом до написання роману «**Хіба режуть воли, як ясла повні?**» стала подорож Панаса Мирного від Полтави до Гадяча та почута від візника розповідь про «розбишаку» Василя Гнидку, що був засуджений на каторжні роботи. Ця оповідь зосталася в пам'яті письменника, «*як здоровенний іржавий цвях, забитий в білу стіну його споминів*». Найбільше здивувало автора те, що люди не засуджували вчинків злочинця, а співчували йому, називали його нещасним чоловіком.

1874 року у журналі «Правда» письменник опублікував нарис «Подоріжжя од Полтави до Гадяча», який і був покладений в основу майбутнього роману.

Панас Мирний та Іван Білик

Робота над ним тривала 4 роки: з 1872-го до 1875-го. Готовий рукопис твору Рудченко надіслав братові Івану Білику, який був відомим фольклористом і літературним критиком. Той схвально оцінив сюжет роману, але зробив деякі зауваження. Всього редакцій роману було шість. Уже після третьої редакції поради Івана Білика переросли у співпрацю з Панасом Мирним, спрямовану на вдосконалення твору. Остаточний варіант роману не зміг вийти друком в Україні, оскільки тоді українська мова була заборонена. Вперше окремою книжкою роман було видрукувано у Женеві 1880 року за сприяння Михайла Драгоманова.

Роман «Хіба режуть воли, як ясла повні?» – про всю Україну XIX століття, про боротьбу, злидні та пошук справедливості. За визначенням Івана Франка, у романі «*змальовано майже столітню історію українського села, розкрито тогочасну дійсність у всіх її складностях і суперечностях*».

Головна ідея твору криється в його алегоричній назві: воли – символічний образ уярмленого селянства – не ревли б, якби було що їсти й пити. Автори намагалися показати соціальні умови життя селянства і мотивувати поведінку героїв, розкрити, що ж саме штовхало селян на «слизьку дорогу», калічило їхні душі, нівечило мораль, спричиняло трагедію.

Тема роману : зображення життя та боротьби українського селянства проти соціального гноблення, зокрема кріпосництва, напередодні і під час реформи 1861 року; зображення життя й еволюції головного героя роману Чіпка Варениченка.

postať.

Мати Чіпки, Мотря Чуківна, самотня селянка, яка виховує сина в тяжких умовах. Вона постійно бореться за виживання, працюючи в полі та зазнаючи зненаги з боку односельців через своє материнство поза шлюбом. Її суворий і жорсткий характер є результатом важкого життя. Вона любить Чіпку, але не може вплинути на його моральне падіння, хоча всіляко намагається.

Від самого початку, навіть у дитинстві, Чіпка відчуває на собі тяжку руку соціальних та економічних обставин. Його дитинство і юність – це історія боротьби з бідністю, гнобленням, відсутністю справедливості в суспільстві. Панас Мирний прекрасно передає не тільки зовнішні перешкоди, а й внутрішній конфлікт героя, який прагне знайти своє місце в світі, але водночас бореться з власними слабкостями, відчаєм і бунтарським духом. Чіпка – контroversійна і, звісно, трагічна

Галя – це контраст Чіпці. «Польова царівна», світла, добра, мрійлива. Її батько – розбійник Максим Гудзь, але вона не приймає краденого і хоче жити чесно. Галя щиро кохає Чіпку і сподівається, що він теж стане чесною людиною. Але коли Чіпка остаточно скохується в безодню злочинів, Галя не витримає. Її персонаж – справжній символ чистоти, яка не змогла вижити у брудному світі.

Максим Гудзь – колишній москаль, грубий, жорстокий і аморальний, що підкреслює його схильність до насильства і злочинів. Він зраджує і дружину, і дочку, ставлячи свої інтереси понад усе.

Лушня, Пацюк і Матня – тіньова сторона Чіпки. Ці троє – його друзі-розбійники, які завжди готові до пияцтва та злочинів. Вони втілюють у романі темні сторони суспільства, що тягнуть людину на дно.

Панас Рундок – заможний сусід Чіпки. Він представляє тверезий і розумний підхід до життя, але водночас є уособленням байдужого суспільства, яке не помічає чи не хоче помічати людських страждань.

Грицько Чупруненко – друг дитинства Чіпки, на відміну від нього, обирає інший життєвий шлях. Грицько живе спокійно, працює на землі, стає заможним господарем. Його життя є прикладом того, що можна досягти успіху чесною працею.

Цей роман є невід'ємною частиною літературної спадщини України і показує, як корупція, жорстоке ставлення до селян і нерівність між бідними та багатими руйнують життя людей. Це наочно видно через долю Чіпки, який намагався боротися за справедливість, але зрештою став жертвою цієї системи. Це твір змушує задуматися над важливими питаннями життя, боротьби, правди і неправди.

Роман Панаса Мирного «Хіба режуть воли, як ясла повні?» неодноразово перевидався, його влючено до шкільної програми українських шкіл.

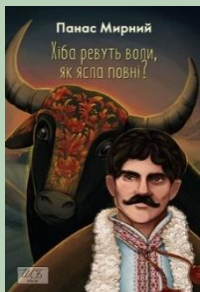
Останні видання роману:

Хіба ревуть воли, як ясла повні? : роман з народного життя / Панас Мирний. – Київ : Ліра-К, 2024. – 346 с.

Хіба ревуть воли, як ясла повні? : роман з народного життя / Панас Мирний. – Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2023. – 400 с. – (Перлини української класики).

Хіба ревуть воли, як ясла повні? : роман з народного життя / Панас Мирний. – Київ : Фоліо, 2023. – 352 с.

Хіба ревуть воли, як ясла повні? : роман з народного життя / Панас Мирний. – Київ : Видавничий союз «Андронум», 2022. – 191 с.

«Роман цей справді – народний твір... це вже не просто пісня про наше гірке безталання, а велична симфонія»

Михайло Наєнко

Запрошуємо до нашої бібліотеки!

04071, м. Київ, вул. Ярославська, 32 /
Волоська, 33, тел.: (044) 425-05-37

e-mail: podil_nekrasov@ukr.net

ЦЕНТРАЛІЗОВАНА БІБЛІОТЕЧНА СИСТЕМА

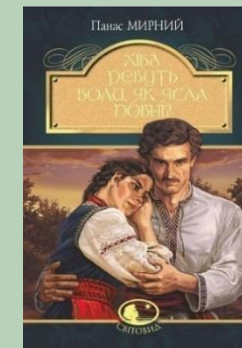
ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА

Бібліотека імені Віктора Некрасова

Книги – ювіляри року

Вип. 5

**Шедевр
української
класики**

(до 145-річчя від часу виходу в світ роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)

рекомендаційний список-буклет

Київ, 2025